

Kvinner som misbruker egne barn, er gjerne følelsesmessig umodne, skriver **Torfinn Espedal**.

Kvinnelige overgripere

Forrige gang skrev jeg noen generelle ting omkring tabu-emnet kvinnelige overgripere. I dag vil jeg referere fra forskning på området. Mye av forskningen henter sine tall fra hjelpeapparatet eller rettsapparatet. Dette antyder at tallene kan være mindre representative for hele feltet. Kunnskap om overgrep fra høyere sosiale klasser finnes f.eks. i forsvinnende liten grad. Det er frustrerende å operere med viten som vi vet er svært upresis.

DETTE ER, som de fleste umiddelbart kan forstå, et ekstremt vanskelig område å hente ut kunnskap fra. For det første er det svært tabu- og skambelagt. Man må nesten ha vært utsatt for det, for virkelig å fatte styrken på skammen. Skam, særlig knyttet til de tidligste identifikasjonene, er ikke til å bære. Det blir utslettelse. Dette knytter an til den andre vansken: Mange overgrep blir fortregnt og dissosiert og blir derved liggende i mørket.

Forstyrrelsene de skaper, dekker et vidt spekter, men blir sjelden knyttet til kilden. Dette gjelder særlig når overgrepene har skjedd i de første leveårene. Tilknytning og nærhet til andre er en fundamental dimensjon for alle mennesker, og det er nettopp denne evnen som blir forstyrret.

DET ER naturlig at mødre har et nært forhold til sine små barn. Kos og kroppslig intimitet er vanlig mellom mor og barn, og det kan være vanskelig og forvirrende for barnet å vite når grensen for normal god omsorg overskrides. For noen vil deres beste og næreste opplevelser med mor være knyttet til situasjoner som utviklet seg til å bli grenseoverskridende. En del kvinner synes å ha minimalisert betydningen av overgrep de selv har vært utsatt for. På samme måte minimaliserer de betydningen av overgrepene de selv begår, via det de tolker som aksept fra barnet.

HVORDAN skjer overgrep når det ikke er snakk om en inntrengende penis? Også her synes variasjonene store. Men ofte kan det starte med omsorgsaktig adferd, som så utvikler seg til berøringer som har en tydeligere seksuell intensjon. Det kan ende med at fingre eller gjenstander føres inn i skjeden og at det skjer seksuelle stimuleringer kroppen ikke kan verge seg mot. Det er vanlig at barn da føler seg skyldige, at de selv har vært med på det, siden kroppen ville. Barnet kan også bli presset til å gi oralsex. Overdreven vasking av kjønn langt opp i alder og kinking og krenkelser av barnets privatsfære på andre måter, forekommer også.

EN EGEN kategori er når gutter i alderen 10 til 16 blir forført/presset til sex med en voksen kvinne. Det er en vanlig kulturell stereotypi at gutter/menn alltid ønsker sex. Dermed blir slike overgrep ofte kamuflert som frivillig, til og med av gutten selv. Først senere kan det bli klart for offeret at handlingen inneholdt krenkende elementer. Ved Senteret for Seksuelt Misbrukte Menn (SMM) oppgir omkring 25-30 prosent at overgriperen var en kvinne, oftest en mor eller nær slektning.

KVINNER som misbruker egne barn, er gjerne følelsesmessig umodne, sosialt hemmede, opplever underlegenhet i sosiale relasjoner, er redd menn. De bruker barna sine til å fylle egne behov, uten å ha kapasitet til innlevelse med barna. De har en oppfatning av at døtre/sønner er til for å dekke morens behov. Flere overgripere har egen overgrepsbakgrunn, og med slik bakgrunn kan det være vanskelig å skille mellom barnets signaler og egne følelser. Dette er forhold vi kjenner igjen fra mannlige overgripere.

Torfinn Espedal er psykolog, spesialist i klinisk psykologi. Han arbeider i privat praksis ved Dialog Psykologsenter. www.dialogpsykologsenter.no